

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**ПСИХОЛОГІЯ СПІЛКУВАННЯ**

Спеціальність: С4 «Психологія»

Освітньо-професійна програма: **Клінічна психологія**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Форма здобуття освіти: **очна**

Рік навчання: **2**

Семестр(и): **4 (весняний)**

Тип освітнього компонента: **вибірковий**

Навчальний рік: **2025-2026**

Обсяг: **4 кредити ECTS (120 год.)**

Навчальні заняття: **лекції, консультації**

Підсумковий контроль: **залік**

Пререквізити: **загальна психологія, психологія особистості, вікова психологія, вступ до фаху «Клінічна психологія».**

Кафедра/підрозділ: **кафедра української мови, психології та педагогіки**, пр. Науки, 4, корпус А, 5 поверх

Керівник освітнього компонента: **Чернова Валерія Костянтинівна**

email: vk.chernova@knmu.edu.ua

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Курс «**Психологія спілкування**» спрямований на формування у здобувачів цілісного розуміння комунікації як провідного механізму соціальної взаємодії, пізнання та самовираження особистості. Дисципліна поєднує теоретичні знання про закономірності міжособистісної комунікації з практичними навичками ефективного спілкування, самопрезентації, емпатійного слухання, розв'язання конфліктів і налагодження взаєморозуміння у професійному та особистісному контекстах. Курс має практичну спрямованість і забезпечує підготовку майбутніх психологів до побудови конструктивної комунікації у різних сферах людських відносин.

МЕТА КУРСУ. Здобувачі навчатися аналізувати структуру, функції та етапи спілкування, розуміти його психологічну природу, бар'єри та механізми ефективної взаємодії. Вони оволодіють знаннями про вербальні й невербальні засоби комунікації, техніки активного слухання, емпатійного відображення, переконання, аргументації, а також зможуть застосовувати комунікативні стратегії у психологічній практиці, консультуванні, тренінгах і груповій роботі.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- знати основні теоретичні підходи до вивчення спілкування, його функції, рівні, структуру та механізми;
- розуміти психологічні закономірності міжособистісного та групового спілкування, причини комунікативних бар'єрів і конфліктів;
- володіти знаннями про вербальні, невербальні й паралінгвістичні засоби комунікації, техніки впливу й переконання;
- уміти застосовувати методи психодіагностики комунікативних якостей особистості, стилів спілкування, соціальної перцепції;
- використовувати набуті знання для розвитку комунікативної компетентності, побудови ефективної взаємодії у професійному середовищі, запобігання конфліктам і непорозумінням;
- розвивати навички активного слухання, емпатії, асертивності, толерантності, самоусвідомлення та саморегуляції у процесі професійного і міжособистісного спілкування.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (26 год.):**

1. Предмет, завдання та методи вивчення психології спілкування.
2. Структура, функції та види спілкування в психології.

3. Комунікативна, інтерактивна та перцептивна сторони спілкування.
4. Вербальні та невербальні засоби комунікації.
5. Психологічні бар'єри у спілкуванні та шляхи їх подолання.
6. Міжособистісне сприймання та взаєморозуміння у процесі спілкування.
7. Стили та стратегії міжособистісної взаємодії.
8. Конфлікти у спілкуванні та шляхи їх конструктивного вирішення.
9. Особливості спілкування в професійній діяльності психолога.
10. Розвиток комунікативної компетентності та емпатії у спілкуванні.

Перелік тем практичних занять (24 год.):

1. Предмет, завдання та методи вивчення психології спілкування.
2. Структура, функції та види спілкування в психології.
3. Комунікативна, інтерактивна та перцептивна сторони спілкування.
4. Вербальні та невербальні засоби комунікації.
5. Психологічні бар'єри у спілкуванні та шляхи їх подолання.
6. Міжособистісне сприймання та взаєморозуміння у процесі спілкування.
7. Стили та стратегії міжособистісної взаємодії.
8. Конфлікти у спілкуванні та шляхи їх конструктивного вирішення.
9. Особливості спілкування в професійній діяльності психолога.
10. Розвиток комунікативної компетентності та емпатії у спілкуванні.

Перелік тем самостійної роботи студента (70 год.)

1. Предмет, завдання та методи вивчення психології спілкування.
2. Структура, функції та види спілкування в психології.
3. Комунікативна, інтерактивна та перцептивна сторони спілкування.
4. Вербальні та невербальні засоби комунікації.
5. Психологічні бар'єри у спілкуванні та шляхи їх подолання.
6. Міжособистісне сприймання та взаєморозуміння у процесі спілкування.
7. Стили та стратегії міжособистісної взаємодії.
8. Конфлікти у спілкуванні та шляхи їх конструктивного вирішення.
9. Особливості спілкування в професійній діяльності психолога.
10. Розвиток комунікативної компетентності та емпатії у спілкуванні.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення знань із психологічної та соціальної реабілітації, отриманих у процесі аудиторного навчання, та формує здатність застосовувати їх у професійній діяльності психолога. Вона допомагає розвивати навички аналізу психічних наслідків бойових дій і травматичних подій, опрацювання літературних та емпіричних матеріалів, формулювання висновків щодо індивідуальних і групових випадків, а також сприяє підготовці до практичної роботи з військовослужбовцями, ветеранами, їхніми родинами та цивільними особами, які зазнали впливу війни.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекції, інтерактивні дискусії, робота в малих групах, моделювання ситуацій, метод кейсів, публічний виступ.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка

запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) не передбачені.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до іспиту є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за ДЗ становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + 3$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базова

Горенко М. В. Психологія спілкування : навч. посіб. Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Умань : Візаві, 2024. 109 с.

Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА») / А.В. Курова – Одеса: Фенікс, 2020. – 79 с. DOI: 10.32837/11300.13107

Склярова Г. О. Психологія спілкування: методичні рекомендації для студентів денної, заочної та дистанційної форм навчання. К. : ВНЗ "Університет економіки та права "КРОК", 2024. 20.